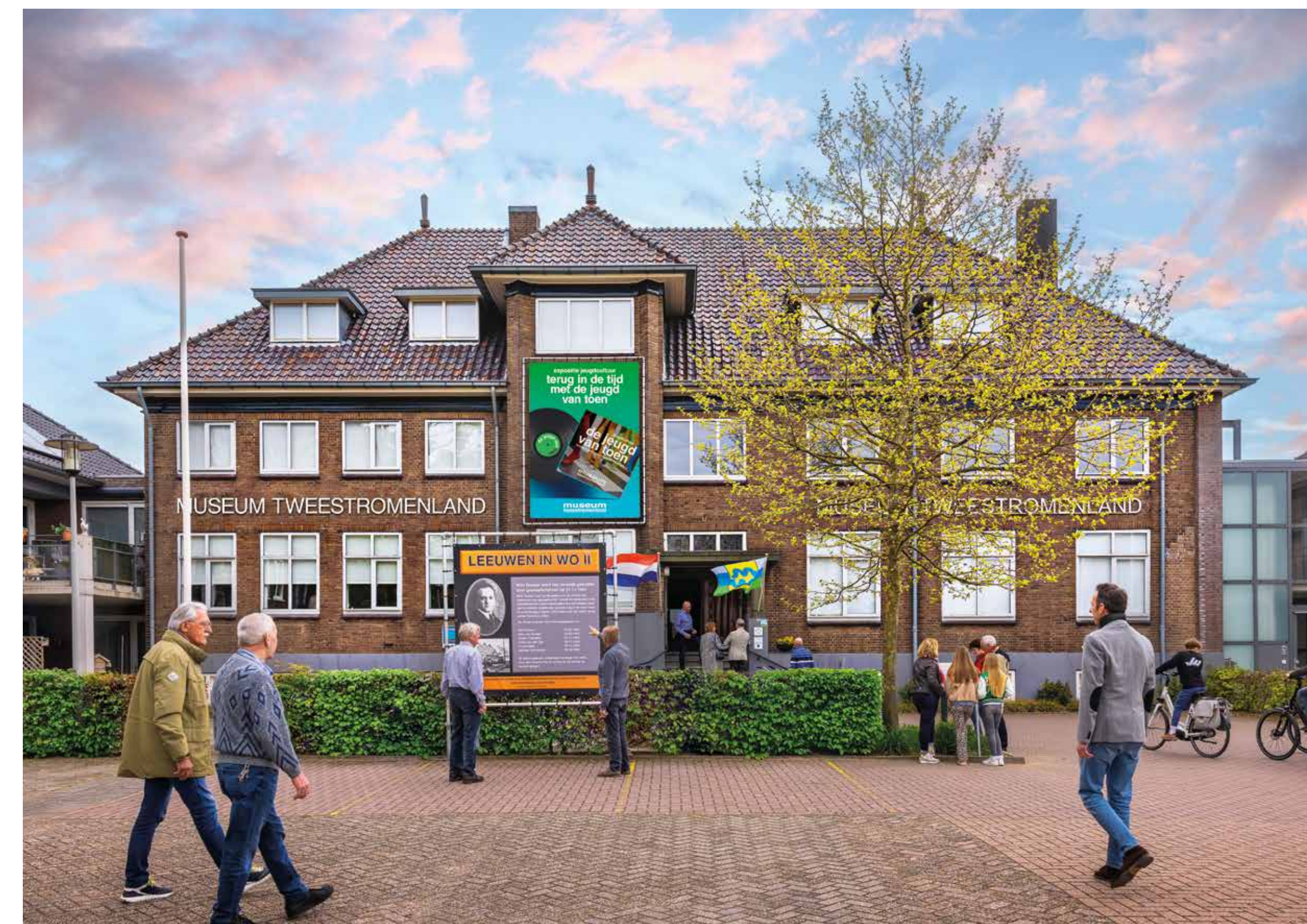

Strijd tegen het water

Op deze kaart van de Bommelerwaard en omstreken, getekend door A.J. Smulder, staat het getroffen gebied door de watersnood van januari en februari 1861 aangegeven (Rijksmuseum Amsterdam)

Museum Tweestromenland

Museum Tweestromenland toont het leven, wonen en werken in het Land van Maas en Waal, van de oertijd tot midden twintigste eeuw. De eeuwige strijd tegen het water en de mogelijkheden die het water bood aan vissers, scheepsbouwers, landbouwers, fruitteelt en handel worden belicht. Deze bijzondere geschiedenis wordt nu gepresenteerd in Museum Tweestromenland. Het museum presenteert het verleden in relatie tot het heden, met kunst en wisselende thema's zoals 'Jeugdcultuur 1960-2000'.

▲ Strijd tegen het water

Door de aanleg van gesloten dijken wordt de rivier opgesloten en in een smaller stroombed gedwongen, wat bij overstromingen resulteert in een veel hoger waterpeil. Dijkdoorbraken komen sinds ongeveer 1600 vaker voor, vanwege verschillende oorzaken: steile en slecht onderhouden dijken, te smalle en ondiepe vaargeulen, en vooral strenge winters. Tijdens de winter bevriest het rivierwater en vormen zich ijsschotsen, wat gevaarlijk wordt bij dooi. Het water zoekt dan met geweld een doorgang en vormt ijsdammen op kribben of ondieptes in de rivier, die het water hoog tegen de dijk opstuwten. Zo ook in 1861, deze watersnoodramp vormde een zeer traumatische ervaring. Dit vanwege het grote verlies aan mensenlevens.

Johanna van Beek

In 1861 bij Beneden-Leeuwen sloegen ijsschotsen een enorm gat in de dijk en veel huizen werden verwoest en mensen verdronken. Zo ook het huis van Johanna van Beek. Ze dreef zes dagen rond op een deel van een dak. Na zes dagen werd ze gevonden door een groepje mannen.

Zeven dagen en nachten op een ijsschots.

De baby uit het land van Maas en Waal was een zeven jarig meisje.

TWEE LEZINGEN OVER HET GEVAL.

In een onderhoud met oud-minister Blok over den winter van 1861, heeft deze, volgens den interviewen, verteld van een baby, die in een walgig rustig te slapen lag op den mider van een hoope, dat op een buche was terechtgekomen en later, kilometers verder, werd gevonden.

Van twee zijden werd de „Mik.“ ongeduld, dat deze lating niet met de waarheid overeenkwam. Het betrof hier aldus een baby in een wieg, maar een zevenjarig meisje, dat zeven dagen en nachten op een ijsschots had gedreeven, naar het werd gezegd.

Volgens het interessante interview van oud-minister Blok schied in den goedenouden tijd, spoets met allen, ook de winterhadden. Het verhaal echter over de baby uit het land van Maas en Waal, zoo schiedt niet naar geleerd, door de weg van den Staat. In de nabijheid van den interviewen in de wijk, hier bekend wordt, kan niet worden gelooft met een meisje „Jan“ lang op een ijsschots.

Het onderliggende huis van het aangevoerde meisje Joanna van Beek was gelegen achter den dijk van Beneden-Leeuwen en bevond zich daar een monument, koning Willem III ter ere.

In dijk was niet hooger tegen het krommen van het ijs, bij hoovek en in met dik nam het huis toe. De vader kwam terecht op een muur, welke door een ijsschot ongestooten werd en hij verdreef. De moeder zat al die kinderen, behalve Joanna, bevonden zich op het ijs. Alleen, behalve door de „schots“ vernornd werd en allen kwamen om.

De aangevoerde lag op een ijsschot, de vader zag haar, toen ze het ijs op een wipje deed naar haar toe. Zij dreef weg de ijsschots en geleerd de zeven dagen en een nachten. Het enige vuurde, dat haar ter beschikking stond, was

ren stakjes bij. Na zeven dagen voeren er men schiedt uit. Monnoent met een rookhoed over het ondergelopen land, hier en daar dreeven nog wat schotsen. Op eenige afstand zag men op het ijs wat beweging, zij dachten aan een of ander dier, maar nietverrij gekomen vonden zij het meisje. Toen zij de kistje er af namen, was de ijsschot al dweer, al was door, dat door geveert geworden.

Koning Willem III heeft haar behoed en bood het onderhoor kind, zoo toedijg, zijn beschikking aan. Later verhoede de geredde zich met een pindland motoris, het nietaart te bevestigen. Loozen, waart, en de, eddel, gong heeft zijn woord geand getaan.

Het meisje van de ijsschots in alle gevelen gong te boven gekomen, want bedru met de lijn weggetuigde, zich, verhoogen over een goede goedheid. Wat kan de bescherming van te leven wonderbaar zijn, maar zoog het hier niet geliden: Histoire te rept.

Een eenigzins andere lating van het gebede is gegeven door den Drentschen predikant H. C. Hobbins, in de „Hilfsroot“ van Februari 1861 — de dijn maand van de doortrek — en in hetzelfde jaar als bevestiging uitgegeven door Wied, van Wermsterken in Tiel.

Op te 100 meter afstand, recht tegenover het punt waar de Waal zich door den dijk naar Maas storte, stond het huis van Hendrik van Beek, het een ijskubusvormig had en was niet te verken op stal. Met zijn vrouw en vijf kinderen, die dinstalende en een baarmen, voor wit de kist om naar den dijk te ontkomen was uitgegaan, veldere van Beek naar den zolder. Toen het huis ging schudden en kraakten in al zijn voeten, deed een dat gebukt in het stroomde en werd daar zoo goed en zoo kwad als het ging en, wachtoeg, terecht gekocht. Jakt had de moeder geschied op het ijs, dat stroom wegdrivende, was, al het huis begoot geheel in te storten en zij verdwijn met

ren met den buurman, Van der Ven, nog vast aan het dak van het onderhoor, dat kort naer te ook begeven moest. Ook zij storten omhoog, doch, behalve het gezicht, waren terecht. Ze kwamen op een drijft van ijs, dat met de kist, van ijs, verhoede geschied en onthoofde „hoemen“. Het kind dringde zich tegen Van der Ven aan, behalve door een ijs van haar onder. Alas date haar bij den tocht naar het dak had ingesloten en die haar van onschikbare waarde zou worden.

Een tijd lang gaat alles goed, doch toen het ijskubus, brak het in tweeën. Van der Ven viel, doch kon zich vastgrijpen aan een hoope. „Och, Gode, laat me niet alleen“, immerde het onschikbare kind, doch haar maat was nog niet toe en zij dreef alleen verder op het nog kleiner geworden ijskubus.

Van der Ven gelachte het, nog teverm van hoope te verhoeden tegen de rime, tegen de kresten van het ijs niet bestand blok. Na 7 uur aan een hoope geluid te hebben doorgevoerd, werd hij gered door een drijft overstricht, ken schepers uit Drenten.

Het kind dreef inmiddels op haar armugel ijs, van „hoopen“, a „virk“, allen „grod“, der mudi tegemoet. Tergevelen van het zwarc, drijftende ijs had intusschen haar kistje bevestigd, terwijl overtoeren de ijsdri het ijsdri bevestigde. Overtoeren was al drijftende naar het ag. veld. In de drijft, van der Ven, op 2 Februari in den middag, werd al. Puffel, onder Drenten door een vijftal in een hoope ronderende boerenhoofden looting ontdeld en hinstengetocht in de boerenwoning van G. van der Zanst. Hoewel het kind al dien tijd geen kribbet vuurde had geheel buiten een stakje bij om haar dore te hoeden, was het in een ijskubus op onthoofde wonderlijk goed aan toe. Ongetuifeld kind een groot deel draagen op rekening van ouders. In dien het kind dan ook nog voor zichzelf begeven wachtoeg te zien. Toen al. een der reders, boed voorreiking vanuit de hoope niet op het stakje dat had gred om sooververhoend het kind eraf te tillen, welke het hoope, voreed dien het toe om steren in de boot te bevoeren.

Allen verkocht het ongetuifeld bevestigde verhaal van de. Puffel, die er nog aan toekreef, dat het kind onder behouding was van dr. Doeken uit Drenten. Daar voster waren Maas, erwerdij en haar geredheidsbetreft bevestigd was.

Bekend is, dat de koning goede belangstelling bleef hooen voor het lot van de op zoo

Krantenartikel over de geredde Johanna van Beek uit het Noordbrabantsch dagblad het huisgezin 20-02-1940